

KIESRAAD

Tweede Kamerfractie Democraten 66
De heer Sneller
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Onderwerp
Wet vervroegd stemmen in het stemlokaal

KIESRAAD

Datum
16 december 2021

Ons kenmerk
2021-0000638634

Blad
1 van 2

Bezoekadres
Muzenstraat 85
2511 WB Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres
www.kiesraad.nl

E-mailadres
kiesraad@kiesraad.nl

Geachte heer Sneller,

In uw brief van 25 november 2021 heeft u de Kiesraad op de hoogte gebracht van het initiatiefwetsvoorstel 'Wet vervroegd stemmen in het stemlokaal'. Het initiatief regelt dat er voortaan ook op maandag en dinsdag gestemd kan worden en verlaagt het aantal machtigingen dat een volmachtnemer aan mag nemen tot één.

Momenteel is vervroegd stemmen mogelijk op grond van de Tijdelijke wet verkiezingen COVID-19. Bij de totstandkoming van de Tijdelijke wet en de evaluatie daarvan heeft de Kiesraad in het bijzonder de aandacht gevestigd op:

- De gevolgen voor de mogelijkheid om vervangende stembescheiden aan te vragen. Deze mogelijkheid wordt beperkt omdat er nu al enkele dagen eerder bekend moet zijn welke stempasnummers ongeldig zijn gemaakt (bijvoorbeeld vanwege de aanvraag van vervangende bescheiden). Deze beperking kan enigszins het positieve effect dempen dat vervroegd stemmen heeft op de mogelijkheden om aan de stemming deel te nemen.
- Het aantal vervroegd te openen stemlokalen in relatie tot het geprognostiseerde aantal kiezers dat van deze mogelijkheid gebruik wil maken.
- De belasting voor organisatorische uitvoering, mede gelet op de wettelijke openingstijden van de stembureaus. De Kiesraad adviseerde de openingstijden 's ochtends en 's avonds aan te passen (8 tot 18 uur), zodat de extra inzet voor gemeenten en stembureauleden opweegt tegen de behoefte van de kiezers die deze dagen hun stem hebben uitgebracht. Gemeenten moesten namelijk fors meer capaciteit inzetten voor de ruime openingstijden terwijl daar weinig gebruik van lijkt te zijn gemaakt.
- De gevolgen van het al op woensdag voor 21 uur tellen van de vervroegd uitgebrachte stemmen of het doen van exitpolls op maandag en dinsdag op het stemgedrag van kiezers die nog moeten gaan stemmen. De

Datum
16 december 2021

Kenmerk

Onderdeel
Kiesraad

Blad
2 van 2

Kiesraad heeft in zijn evaluatie bepleit om de tellingen van het vervroegde stemmen op woensdag niet eerder dan 21:00 uur te laten aanvangen.

- Het tussentijds opslaan van de vervroegd uitgebrachte stemmen heeft bij kiezers tot zorgen geleid over de integriteit van de stembiljetten. De Kiesraad vond het belangrijk dat deze zorgen werden weggenomen.

De genoemde punten komen naar voren in een drietal adviezen van de Raad:

1. Advies over de wijziging van de Tijdelijke wet verkiezingen COVID-19, 9 november 2020 (bijlage bij *Kamerstukken II 2020/21*, 35654, 3)
2. Advies over de evaluatie van de Tweede Kamerverkiezing van 2021, (bijlage bij *Kamerstukken II 2020/21*, 35165, 40)
3. Advies over de afschaling en aanpassing van de Tijdelijke wet verkiezingen COVID-19, 21 juni 2021 (bijlage bij *Kamerstukken II 2020/21*, 35887, 3)

De recente advisering van de Kiesraad heeft plaatsgevonden in het kader van noodzakelijke maatregelen gelet op de coronapandemie. Het is bij de afgelopen Kamerverkiezing gebleken dat vervroegd stemmen in een behoefte voorzag. Uit een enquête onder kiezers door BZK bleek verder dat circa 20% van de kiezers ook in de toekomst van deze mogelijkheid gebruik wil maken. Daarom is de beoogde invoering ook de Verkiezingsagenda 2030 opgenomen (*Kamerstukken II 2021/21*, 35165, 40). Dat laat onverlet dat het zinvol is dit voornemen ook te beschouwen buiten de context van corona zodat de inzet van vervroegd stemmen op een gewaarborgde en uitvoerbare manier gebeurt.

De Kiesraad heeft de wettelijke taak om de regering en beide kamers der Staten-Generaal van advies te dienen in uitvoeringstechnische aangelegenheden (artikel A 3, tweede lid, van de Kieswet). Uw verzoek wijkt daar in die zin van af, dat het verzoek niet door de Tweede Kamer der Staten-Generaal is gedaan, maar door u als individueel Kamerlid.

Het vorenstaande brengt mee dat, indien u een advies of anderszins een oordeel van de Kiesraad wenst over het initiatiefwetsvoorstel, de Raad graag aan dat verzoek tegemoetkomt, als dat verzoek via de voorzitter van de Kamer wordt gedaan.

Met vriendelijke groet,

P.J. Young
secretaris-directeur